

VASTUSKIRI

Loode-Eesti rannikumerre kavandatavate tuuleparkide rajamisega kaasnevate keskkonnamõjude hindamine

Täname Teid ettepanekute ja kommentaaride eest, mille edastasite 24.05.2011 Loode-Eesti rannikumerre kavandatavate tuuleparkide rajamisega kaasnevate keskkonnamõjude hindamise (edaspidi KMH) aruande avalikustamise protsessi käigus maikuus 2011.

Alates käesoleva aasta märtsikuust jätkub kõnealuse KMH läbiviimine Tartu Ülikooli Eesti mereinstituudi ja Ramboll Eesti AS koostöös.

Avalikustamise käigus laekunud kirjades esitatud ettepanekute tulemusena on välja töötatud avameretuuleparkide alternatiivsed lahendused, millega on muudetud tuuleparkide asukohti võrreldes maikuus 2011 avalikustatud KMH aruande versiooniga. Joonise tuuleparkide alternatiivsete asukohtadega leiate tutvumiseks kirja lisast nr 1. Kavandatavate tuuleparkide asukohtade muutmise on tingitud ka KMH aruande täiendamise vajadusest. Ühtlasi on kavas korraldada täiendav KMH aruande avalik väljapanek ning arutelu eeldatavalt käesoleva aasta lõpus, millest olete oodatud osa võtma.

Allolevalt vastame lühidalt Teie poolt tõstatatud teemadele:

- Arendaja on loobunud Neupokojevi madala tuulepargi arendamisest ning lähim avamere tuulepark asub Kõpu poolsaare rannikust 12 km kaugusel, mis vähendab oluliselt võimalikku visuaalset mõju, ühtlasi on kavas KMH raames koostada täiendav visualiseering;
- Loode-Eesti tuulepargi liitumiseks on tellitud Tallinna Tehnikaülikoolist töö "Hiiumaa avamere tuulepark ja selle liitumine elektrisüsteemiga", samuti on väljastatud OÜ Põhivõrk poolt liitumispakkumine ning Elering OÜ poolt elektrivõrguga liitumise eeltingimused. Liitumispakkumises ja elektrivõrguga liitumise eeltingimustes välja toodud tööd teostab võrguettevõtte arendaja kulul. Arvestades ülekantavaid võimsusi, toimub liitumine pingel 330 kV. Üleminek pingele 330kV toimub Hiiumaal Kanapeeksi alajaamas kahe 110/330 kV autotrafo abil (võimsus a'500 MVA). Kanapeeksi alajaam omakorda ühendatakse kahe 330KV kaabeliiniga Aulepa alajaamaga. Aulepa alajaamast jätkub ühendus 330 kV õhuliinidega Harku ja Sindi alajaama. Antud lahendus parandab tunduvalt Hiiumaal elektriga varustatust, kuna tekib ringühendus mandriga. Samuti on Arendaja alustanud Hiiumaale "targa elektrivõrgu" arendamist, mis tooks kaasa ka elektrienergia salvestamise võimaluse saarel;
- Arendaja on arvestanud Eesti Looduse Fondi poolt Kõpu poolsaare piirkonnas 2012 aastal läbiviidud uuringute tulemustega ning kavandanud lähimad avamere tuulikud mitte lähemale kui 12 km kaugusele rannikust;
- Oleme teadlikud, et koostamisel on Hiiumaa merealade teemaplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine ning arvestame selle protsessi tulemustega KMH aruande täiendamisel;
- Tuulegeneraatorite poolt tekitatav kuuldav müra on häirivaks mõjuteguriks pigem vanema põlvkonna turbiinide puhul, kuna neil võib esineda rohkem tehnilisi probleeme¹. Uuemate

¹ Öunpuu, J. 2005. Tuuleenergia ajalugu ning inimeste suhtumine enne ja pärast tuulepargi püstitamist. Kättesaadav <http://www.tuuleenergia.ee/uploads/File/Seminaritoo.pdf>

tuulikute töötamisest põhjustatud müra hajub keskkonna taustmürafooni juba 300 meetri kaugusel. Lahtvee uurimistö² hinnangul häirib rannikualadel tuulegeneraatorite müra veelgi vähem kui maismaal, kuna rannikule on iseloomulikud ka looduslikult tugevad müraallikad nagu meretuul, lainetus jm.

Infraheli teemat avameretuuleparkide puhul on laialdasemalt käsitletud USA, Kanada ja Austraalia uuringutes. Uuemad uuringud näitavad, et infraheli hajub keskkonda mõne kilomeetri raadiuses. Nina Pierpoint, Princetoni Ülikooli populatsioonibioloogia teadur, käsitles oma uuringus „Wind Turbine Syndrome”³ („Tuuleturbiinisündroom”), kuidas tuulikute lähedal elamine mõjutab inimeste heaolu ja tervist. Ta leidis oma uurimuses, et elamualadest peaksid tuulepargid jääma minimaalselt 2,4 km kaugusele, ehk sellisel kaugusel tekkivaid stressiilminguid ei saanud enam seostada tuulikute tekitatud müraga. Arvestades, et uuendatud projekti kohaselt jäävad lähimad turbiinid Hiiumaa rannikust 12km kaugusele, on infraheli mõju kaduvväike või puudub sootuks. Elektri- ja tuulikute keskkonnamõjude hindamise käsiraamatu⁴ andmetel võib infraheli mõjutada inimest juhul, kui see pidevalt ületab 130dB. Tuulikute töötamisel sellist ohtu pole täheldatud.

Maikuu 2011 avalikustatud KMH aruandes ei ole müra ning infraheli mõju inimesele siiani vaadeldud, kuid neid aspekte käsitletakse edaspidi uuendatavas KMH aruandes.

2013 suveperioodil on KMH ekspertrühmal kavas huvitatud isikute ja huvigruppidega kohtumised ning seejärel KMH aruande täiendamine vastavalt kohtumiste tulemustele.

Siinkohal teeme Teile ettepaneku kohtumiseks eesmärgiga tutvustada tuuleparkide asukohtade muudetud lahendust ning arutada Teile olulisi teemaga seotud küsimusi. Võtame Teiega kohtumise aja kokkuleppimiseks eraldi ühendust.

Lugupidamisega

\allkirjastatud digitaalselt

Aune Aunapuu

KMH juhtekspert
Ramboll Eesti AS

Leili Järv

KMH koordinaator
TÜ Eesti Mereinstituut

Siim Paist

Arendaja esindaja
Nelja Energia AS

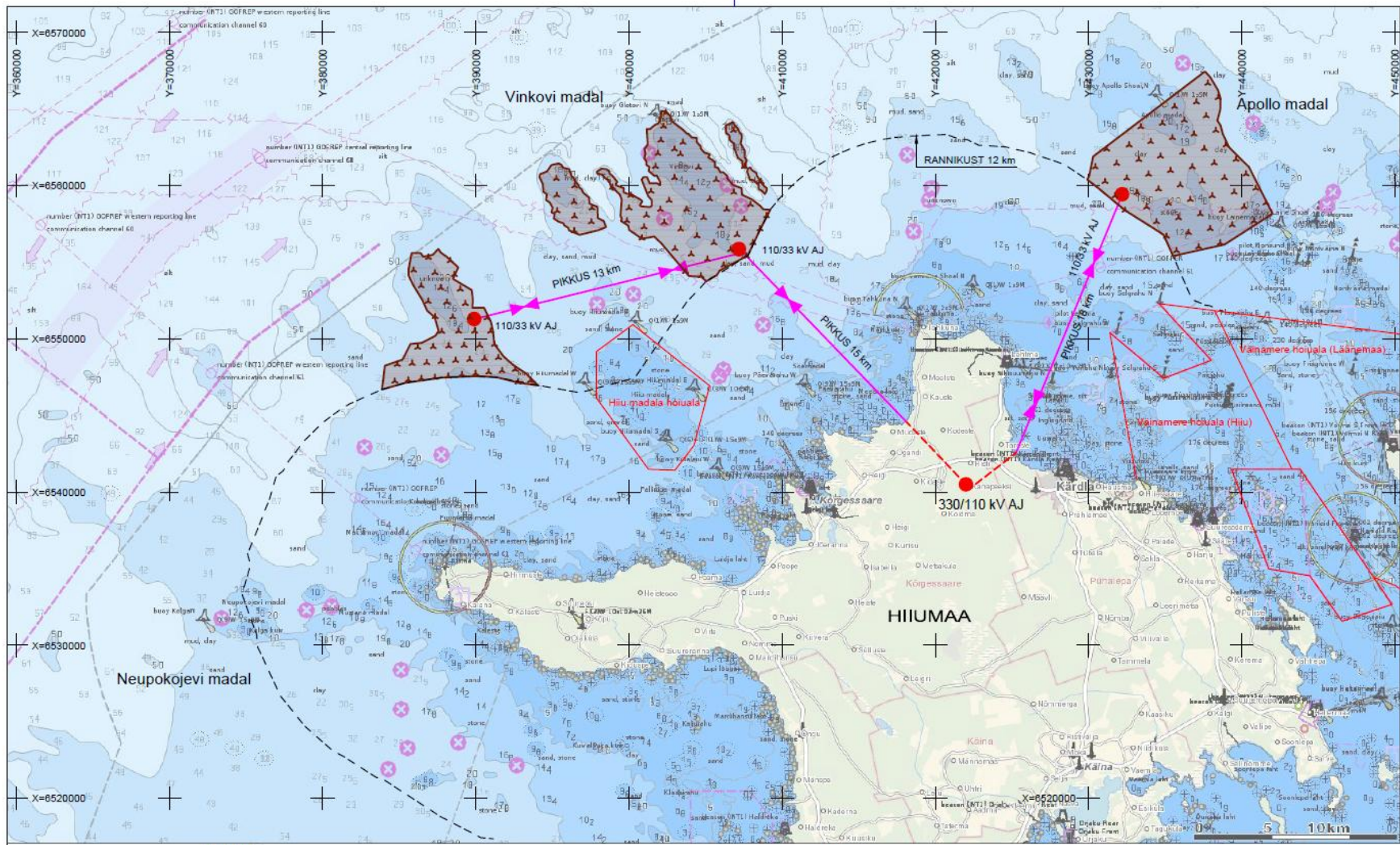
Lisa 1. Hiiumaa tuuleparkide alternatiivsed asukohad

aune.aunapuu@ramboll.ee
liis.tikerpuu@ramboll.ee

² Lahtvee, T. 2005. Taastuvatest allikatest elektritootmise keskkonnamõju ja selle hindamine. Tallinna Ülikool. Kättesaadav <http://www.tuuleenergia.ee/about/teadustood>

³ Pierpoint, N. 2009. The Wind Turbine Syndrome: A Report on Natural Experiment. K-Selected Books

⁴ Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon, 2004. Elektri- ja tuulikute keskkonnamõjude hindamise käsiraamat. Euroopa Liit. Kättesaadav: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.tuuleenergia.ee%2Fuploads%2FFile%2FTuulikute_KMH_tekst.doc&ei=Ev-dUez1Nkrh4QTI4YGYAq&usq=AFOjCNEsrGkxyUvJagiKIIFh6hvkR77d5A&sig2=rSdWIVxUy9JeL9Kmw9jU-q&bvm=bv.46865395,d.bGE

LEGEND:

- AJ KÕRGEPIINGE ALAJAAM
- MEREKAABEL
- MAISMAAKAABEL

▲▲▲▲▲ TUULEPARGI ASUKOHT 2013.a.

MÄRKUSI:

1. KOORDINAADID L-EST SÜSTEEMIS
2. MEREKAARDI VÄLJAVÕTTE MAA-AMETI KAARDISERVERIST 05.05.2012

HIUMAA AVAMERE TUULEPARK
 TUULEPARGI PLAAN
 M1:250 000